

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KENT EKONOMİSİNE KATKILARI: AĞRI ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Melik YOLCI

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Posta Hizmetleri Bölümü
Ağrı, Türkiye, melikyol@agri.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-5414-7460>

Öz

Üniversitelerin, kuruluş gayeleri ve var oluşlarındaki temel amaç bilim üretmek ve insanlığın gelişimi için eğitim öğretim, hizmeti sunmaktır. Bunun yanı sıra bulundukları illerin sosyal-kültürel ve ekonomik yapılarına olumlu katkılarının olduğu da bir gerçektir.

Bu çalışma ile Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nin, doğrudan yatırım alamayan Ağrı iline sağladığı ekonomik katkısının belirlemesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda bahsi geçen üniversitenin Merkez Kampüsü'nde eğitim gören öğrencilerin, 2023-2024 eğitim ve öğretim döneminde Ağrı il merkezine yapmış oldukları ekonomik katkı araştırılmıştır. Araştırma ışığında, öğrencilerin tamamının bir dönem için yapmış oldukları giyim harcamalarının toplamının 16 milyon 435 bin TL olduğu tahmin edilmektedir. Giyim harcamalarının tüm harcamalardaki payının ise %0,04 olduğu tespit edilmiştir. Yine eğitim-öğretimin bir yarıyıl döneminde öğrencilerin tamamının 67 milyon 374 bin TL tutarında harcama yaptıkları ve bu tutarın tüm harcamaların %17'sini oluşturduğu görülmektedir. Ulaşım harcaması 95 milyon 115 bin TL tutarında ve harcamaların tamamının %24' nü, barınma harcaması 124 milyon 569 bin TL tutarında ve tüm harcamaların %32'sini, gıda harcaması 85 milyon 527 bin TL tutarında ve tüm harcamaların %22 oluşturduğu öngörülmüştür. Öğrencilerin tamamının aylık bazda fatura ödemelerine yönelik harcamaları ise toplam 9 milyon 933 bin TL olduğu tahmin edilmektedir.

Yapılan anket çalışmasına katılan öğrencilerin büyük oranda Doğu Anadolu Bölgesindeki illerden Ağrı'ya geldiği görülmektedir. Şehir dışından Ağrı'ya gelen öğrencilerin benzer bölgesel, kültürel ve ekonomik koşullar içinde yetişmiş olması dolayısıyla Ağrı şehir yaşamına büyük katkılar sağladığını söylemek güçleşmektedir. Bu sebeple Ağrı ilinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik açıdan üniversitenin sağlayacağı umut edilen avantajlarından tam olarak yararlanamadığı sonucuna varılabilir.

Üniversiteye gelen öğrencilerin bu üniversiteyi tercih etme nedenleri incelendiğinde, temel motivasyonlarının ailelerinin yaşadığı yerlere olan coğrafi yakınlık olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer tercih sebebinin ise üniversiteye giriş sınavlarından aldıkları puanların düşük oluşu sebebiyle bu üniversiteye gelebildikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Ağrı, Bölgesel Ekonomi

CONTRIBUTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS TO AĞRI PROVINCE

Abstract

The founding purposes of universities and the main purpose of their existence are to produce science and provide education and training services for the development of humanity. In addition, it is a fact that they make positive contributions to the social-cultural and economic structures of the provinces they are located in.

This study aims to determine the economic contribution of Ağrı İbrahim Çeçen University to Ağrı province, which cannot receive direct investment. In this regard, the economic contribution of the students studying at the Central Campus of the mentioned university to Ağrı city center in the 2023-2024 academic year was investigated. In the light of the research, it is estimated that the total clothing expenditure of all students for a month is 16 million 435 thousand TL. It was determined that the share of clothing expenditures in all expenditures was 0.04%. Again, it is seen that all students spend 67 million 374 thousand TL in one semester of education and this amount constitutes 17% of all expenses. It is estimated that transportation expenditure amounts to 95 million 115 thousand TL and constitutes 24% of all expenditures, accommodation expenditure amounts to 124 million 569 thousand TL and constitutes 32% of all expenditures, food expenditure amounts to 85 million 527 thousand TL and constitutes 22% of all expenditures. It is seen that the students who participated in the survey mostly came to Ağrı from the provinces in the Eastern Anatolia Region. It is difficult to say that the students who came to Ağrı from outside the city made great contributions to Ağrı city life because they were raised in similar regional, cultural and economic conditions. For this reason, it can be concluded that Ağrı province cannot fully benefit from the hoped-for advantages of the university in terms of socio-cultural and socio-economic aspects.

When the reasons why students choose this university are examined, it has been determined that their main motivation is the geographical proximity to where their families live. It has been observed that another reason for their preference is that they were able to come to this university because of their low scores in the university entrance exams.

Keywords: University Students, Ağrı, Regional Economy.

1. Giriş

Üniversitelerin temel de kuruluş amaçları; bilgi üretmek, üretilmiş olan bilginin korunması ve daha sonraki nesillere aktarılmasıdır. Üniversiteler bu fonksiyonlarını yerine getirirken günümüzün ihtiyaçlarına uygun gerek ulusal ve gerekse de evrensel ilkelere sahip, sorgulamayı ve bunun sonucunda bilimsel düşünmeyi kendi hayatına ilke edinmiş, yaşamının her kısmında sorumluluk bilincinde hareket edebilen ve kültürel değerlerinin farkında olmayı başarmış insanlar yetiştirmektedir (Erilli ve Altıntaş, 2015). Üniversiteler, bilginin üretim merkezi olmanın ve bunun kaçınılmaz bir sonucu olan bilginin aktarımındaki görevlerinin dışında, mal ve hizmetlerin hem bir işveren olarak hem de bir tüketici olarak bulundukları ilin ekonomik hayatı üzerinde çok fazla etkileri olmaktadır (Sen, 2011).

Üniversiteler, öğrenciler için eğitim- öğretim faaliyetlerini yürütmenin yanında kuruldukları kentin sakinleri için sosyo-kültürel olanaklar sağlayarak kente bir zenginlik katmaktadırlar. Bu durumda nihayetinde de kentin ekonomisine de katkı sağlamaktadırlar. Ekonomik ve sosyo-kültürel gelişmelerin karşılıklı etkileşimi dikkate alındığında, sosyo-kültürel gelişmelerin o şehrin ekonomik refah düzeylerindeki artışın bir ön koşulu olarak ortaya çıktığı görülmektedir (Öztürk ve diğ., 2011). Bu bağlamda bir eğitim kurumu olan üniversiteler, bölgenin ekonomik yaşantısına; harcama, istihdam ve gelir anlamında katkılar sağlamaktadırlar (Çayın ve Özer 2015). Üniversitelerin bu fonksiyonel özelliği dikkate alınarak, ülkemizde ciddi bir sorun olan bölgeler ve iller arasındaki ekonomik gelişmişlik farklarını en aza indirmek gayesiyle; 2006 yılından başlayarak üniversiteleşme hareketi hız kazanmış ve üniversitesi bulunmayan il kalmamıştır. Bu üniversitelerin, kuruldukları illerin ekonomik yaşamlarında orta vade de azımsanmayacak kazanımlar sağlaması beklenmektedir. 2008 yılında başlayan ve ekonomik sonuçlarının çok ağır bir şekilde hissedildiği uluslararası ekonomik krizin, toplam talebi önemli ölçüde kısıtıldığı bir ortamda, üniversite öğrencilerin harcamaları o kentin ekonomik yaşamına olumlu katkılar sağlamıştır. Yeni kurulan üniversitelerin zamanla artması beklenen çalışan ve öğrenci sayılarındaki artış, o illerin ekonomilerine sağlayacakları katkılar daha görünür bir hale getirilecektir (Çalışkan, 2010). Üniversite de öğrenim gören bireylerin günlük yaşamlarını idame etmek için yapmış oldukları harcamaların, bulundukları şehirin ekonomisine ciddi bir kazanım sağlayacakları kaçınılmaz bir durum olarak ortaya çıkacaktır.

2. Ağrı İlinin Sosyo-ekonomik Yapısı

Sosyoekonomik açıdan ülkemizin en geri kalmış illerinden biri olan Ağrı'nın ekonomisi, GSYH'ye yaptığı katkılar üzerinden değerlendirildiğinde, 2022 yılında tarım ve hayvancılık sektöründe 7 trilyon TL'ye yakın bir hasılat yaratıldığı, aynı yıl, "Kamu Yönetimi, Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri" sektöründe 9 trilyona yakın bir hasılat yaratıldığı, hizmet sektörü altında ise 5 trilyona yakın bir hasılat yaratıldığı görülmektedir (TÜİK, 2022). Bu bağlamda Ağrı ilinin ekonomik faaliyetlerinin, tarım-hayvancılık ve kamu yönetimi ve eğitim hizmetleri temelinde şekillendiğini söylemek mümkündür. Dolayısıyla bu sektörlere bağlı olarak gelişen tarımsal üretim ve hizmet sektörleri, ildeki en önemli istihdam alanlarını oluşturmaktadır (Kaya ve diğ., 2018). Doğrudan yatırımlar alamayan Ağrı ilinin, istihdam, harcama ve gelir yönünden ilerlemesi ve gelişmesi için dolaylı bir yatırım aracı olan İbrahim Çeçen Üniversitesi'nin önemli bir rol üstlendiği düşünülmektedir. Üniversitenin, Ağrı ilinin sosyokültürel hayatının gelişmesindeki önemli rolünün yanında, bölgesel ve iller arasındaki ekonomik gelişmişlik farkını en aza indirecek katkılar sağlamasının da göz önünde bulundurulması gerektiği düşünülmektedir.

Coğrafi konuma bağlı olarak şekillenen iklimsel durumu nedeniyle birçok negatif unsur içinde barındıran Ağrı ili, yaşam koşulları bakımından insanları zorlamaktadır. Ağrı ili iklimi, ekonomisi, eğitim düzeyi, kentleşme düzeyi ve göç verileri bir arada değerlendirildiğinde, nüfus hareketlerinin büyük çoğunluğunun ekonomik ve iklimsel nedenlere dayalı olduğu çıkarımı yapılmaktadır (Alaca ve Yolci, 2020). Ayrıca, Ağrı ilinde altyapı kapasitesinin ve sağlık hizmetlerinin yetersiz olması ilin yoğun göç vermesi sonucunu doğurmaktadır. Bu göçün durdurulması için üniversiteye ciddi rol düşmektedir. Beklenen katkının elde edilmesi için dışarıdan gelen öğrenci sayısının artırılması gerekmektedir.

3. Literatür Araştırması

Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin 2003, 2005, 2007 ve 2009 yıllarında yapmış oldukları harcama miktarının, bileşiminin ve Isparta ekonomisine katkısının analiz edildiği bir çalışmada, 2009 yılı için bir öğrencinin ayda yaklaşık olarak 474 TL harcama yaptığı ve öğrenci harcamalarının Isparta iline yıllık bazda yaklaşık 81.000.000 TL'lik bir katkı sağladığı tespit edilmiştir. Öğrenciler toplam harcamalarının yaklaşık %60'ini barınma ve beslenme amacıyla yapmaktadır (Akçakanat ve diğ., 2010).

Atatürk Üniversitesi Yerleşkesinde eğitim gören 31.276 öğrencinin, toplamda il ekonomisine yaklaşık bir yılda 186,3 milyon TL katkı sağladıkları öğrencilerin bir ayda

ortalama 744,66 TL harcama yaptıkları tespit edilmiştir. En çok harcama yapılan kalem ise %15,7 oranıyla barınma ve en az harcama yapılan kalemin ise %7,3 oranıyla sportif aktivite harcamaları olduğu belirlenmiştir (Selçuk, 2013).

Kilis 7 Aralık Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde 2012 yılında yapılan bir araştırmada, 417 öğrencinin katılımı ile yapılan ankette, aylık toplam gelir 456 TL, aylık toplam gider ise 414 TL olarak belirlenmiştir. Yaklaşık 6000 öğrencinin bu harcama miktarı ile yıllık yaptığı harcama yaklaşık 29.808.000 TL olduğu tespit edilmiş ve bu anlamda, öğrencilerin şehir ekonomisine göz ardı edilemeyecek bir katkısının olduğu ortaya konmuştur (Soysal ve diğ., 2012).

Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin aylık ortalama 432,66TL harcama yaptıkları gözlenmiştir. Bu sonuçtan hareketle Bayburt Üniversitesi bünyesinde 2012-2013 eğitim öğretim döneminde eğitim alan 4791 öğrencinin toplamda Bayburt ekonomisine bir yılda yaklaşık 16 582 992,48 TL katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. (Korkmaz, 2015).

Siirt Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan bir çalışmada, 2015-2016 öğretim yılında Siirt Üniversitesinde kayıtlı 10.040 öğrenciden oluşan araştırma evreninden random örnekleme yöntemiyle seçilen 317 öğrenciye anket yapılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin Siirt Üniversitesi'ni memleketlerine yakın olduğundan dolayı seçtikleri, öğrencilerin büyük çoğunluğunun Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgesinden oluştuğu, en fazla harcamanın gıda ve barınmada olduğu, kültürel/sosyal etkinliklere çok fazla harcamanın olmadığı, şehrin yaşanabilir, ekonomik bir şehir olduğu görüşleri ortaya çıkmıştır. Son olarak, öğrencilerin şehre olan mali katkısı aylık yaklaşık 6.532.500₺, yıllık ise yaklaşık 78.390.000₺ olarak hesaplanmıştır (Tösten ve diğ., 2016).

Yöre halkının Bayburt Üniversitesine yönelik algı ve beklentilerini belirlemeyi amaçlayan bir çalışma sonucunda; Bayburt Üniversitesinin şehrin ekonomik hayatına canlılık getirdiği ve yeni işyerlerinin açıldığı, Bayburt'a yapılan yeni yatırımlar için çekicilik unsuru olduğu, Üniversite'nin her geçen gün geliştiği ve şehrin yaşam kalitesini yükselttiği sonucuna varılmıştır (Yılmaz ve Kaynak, 2011).

Burdur ilinin Bucak ilçesinde bulunan ikisi meslek yüksekokulu biri yüksekokul olmak üzere 3 Değer yükseköğretim kurumunda eğitim gören öğrenciler üzerine yapılan bir çalışmada, yükseköğretim kurumlarının bölge ekonomisine katkısı bağlamında istihdam katkısı ve ekonomik katkı olmak üzere 2 tur katkıdan söz edilmiştir. Ayrıca söz konusu ekonomik katkı

için bir çarpan katsayısı hesaplanmıştır. Çalışmanın sonucunda Bucak ilçesinde bulunan yükseköğretim kurumlarının ilçe ekonomisine; yaklaşık olarak istihdam boyutunda 372 kişi, ekonomik boyutta ise 45 milyon TL’lik bir katkı sağladığı tespit edilmiştir (Dalğar ve diğ., 2009).

1982-2010 yılları arasında Çin’deki 16 üniversitede kırsal ve kentsel ayırımı yapılarak yürütülen ampirik bir araştırmanın sonuçlarına göre, kentsel ve kırsal kesimdeki çocuklar arasındaki yükseköğretime erişim farkının miktar açısından daraldığı ve 2010 yılına kadar bu farkın neredeyse ortadan kalkacağı ifade edilmektedir. Kabul alma uygulaması söz konusu olduğunda, kilit üniversitelere erişim farkı önceleri yüksek iken sonraları azalmıştır. Ayrıca bu farkın genel dört yıllık üniversitelerde ve iki/üç yıllık kolejlerde sürekli olarak azaldığı gözlemlenmiştir. Gelecekte, hükümetin kırsal alanlarda ilköğretimin kalitesini artırmak, kırsal kesimdeki çocukların kilit liselere kabul edilmeleri için daha fazla fırsat sağlamak ve kentsel ve kırsal bölgelerdeki çocuklar arasında yükseköğretime erişim kalitesinin eşitlenme derecesini daha da artırmak için genel dört yıllık üniversitelerin ve iki/üç yıllık yüksekokulların, özellikle yüksek meslek yüksekokullarının kalitesini artırmak için çeşitli çabalar göstermesi gerektiği ifadelerine yer verilmektedir (Weiy, 2014).

Adıyaman Üniversitesi üzerinde yapılan bir çalışmada, bir kent kurumu olarak vurgulanan üniversitelerin, geleneksel işlevlerinin yanı sıra, içinde yer aldıkları ortamın ekonomik ve sosyal gelişiminde rol oynamaya başladığı ifade edilmektedir. Bu bağlamda, söz konusu araştırmanın amacının tüm ülkeye yayılan ve bölgeler arası eşitsizlikleri gidermek için bir kalkınma aracı olarak düşünülen üniversitelerin, kuruldukları şehirlerin kentsel ekonomik kalkınmasına etkilerini belirlemek olduğu ifade edilmektedir. Araştırmada hem nicel hem de nitel yöntemlerin kullanıldığı karma yöntem yaklaşımı seçilmiş, veriler anket ve görüşme teknikleri ile elde edilmiş, araştırma sonucunda Adıyaman Üniversitesi’nin kentsel ekonomiye yönelik olumlu, olumsuz ve yetersiz olduğu düşünülen işlevlere sahip olduğu, kurumun harcamaya dayalı ekonomik etkilerinin güçlü ancak bilgiye dayalı ekonomik etkilerin zayıf olduğu tespit edilmiştir (Gürsoy ve Erjem, 2019).

Kastamonu Üniversitesin de yapılan bir araştırma sonucunda uluslararası öğrencilerin aylık ortalama harcama miktarının 1.364,54 TL olduğu ortaya çıkmıştır. Uluslararası öğrenciler en fazla harcamayı aylık 422,79 TL ile barınma için yapmaktadırlar. En yüksek ikinci harcamayı ise 154,63 TL ile gıda ve alkolsüz içeceklerle yapmaktadırlar. İletişim ise uluslararası öğrencilerin 40,52 TL ile en az harcama yaptığı harcama türü olarak tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda Kastamonu Üniversitesi’nde 2018-2019 akademik yılında eğitim öğretim gören

2579 uluslararası öğrencinin Kastamonu şehrine ortalama aylık toplam katkısı 3.367.525,48 TL olarak tespit edilirken uluslararası öğrencilerin yıllık katkısı ise 35.646.287,62 TL olarak hesaplanmıştır (Gümüş ve Onurlubaş, 2019).

4. Yöntem

Bu çalışma ile Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nin, doğrudan yatırım alamayan Ağrı iline sağladığı ekonomik katkısının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda bahsi geçen üniversitenin Merkez Kampüsü'nde eğitim gören öğrencilerin, 2023-2024 eğitim ve öğretim döneminde Ağrı il merkezine yapmış oldukları ekonomik katkı araştırılmıştır. Çalışmamızda Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan 359 öğrenciye anket uygulanmıştır. Öğrencilerden yüz yüze tekniğiyle veri toplanmıştır. Veri toplama için sorular yazar tarafından hazırlanmıştır. Anket sonuçlarından hareketle oluşturulan tanımlayıcı istatistiklere aşağıda yer verilmiştir. Araştırma için veri toplama aracı Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunca incelenmiş olup, 28.03.2024 tarih ve 104 sayılı karar ile uygun bulunmuştur.

5. Bulgular

Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun kadın olduğu görülmektedir.

Tablo 1 Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Bilgileri		
Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Erkek	137	38,2
Kız	222	61,8
Toplam	359	100,0

Ankete katılanların 137'si erkek öğrencilerden (%38,2) ve 222 kız öğrencilerden (61,8) oluşmaktadır. Kız öğrencilerin daha yoğun bir katılım sağladıkları görülmektedir.

Tablo 2 Ankete Katılan Öğrencilerin Yaş Aralığı		
Yaş	Frekans	Yüzde
46 ve üstü	2	,6
31-45	7	1,9
18-30	350	97,5
Toplam	2	,6

Yaş aralığında ise 18-30 yaş arasında olan öğrencilerin katılımcıların neredeyse tamamını oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 3 Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadığı Bölge		
Yaşadığınız Bölge	Frekans	Yüzde
Yurtdışı	2	,6
Güneydoğu Anadolu	39	10,9
Doğu Anadolu	246	68,5
İç Anadolu	9	2,5

Karadeniz	15	4,2
Akdeniz	15	4,2
Ege	14	3,9
Marmara	19	5,3
Toplam	359	100,0

İstatistikler incelendiğinde ankete katılan öğrencilerin büyük bir kısmı Doğu Anadolu Bölgesinden geldiği görülmektedir. Bu durumun her ilde bir üniversite açılmasının doğal bir sonucu olduğu söylenebilir. Dolayısıyla da üniversitenin ve bulunduğu ilin sosyo-ekonomik yönden gelişiminin olumsuz bir etkiye maruz kaldığı söylenebilir.

Tablo 4 Ankete Katılan Öğrencilerin İkamet Türü

İkamet Türü	Frekans	Yüzde
Kendi Evi	99	27,6
Pansiyon	3	,8
Yurt	183	51,0
Kiralık Ev	74	20,6
Toplam	359	100,0

Öğrencilerin yarısından fazla kısmının yurtlarda barındığı görülmektedir. Hem barınma açısından hem de yurtlarda kalan öğrencilerin yemeklerini yurttan yemeleri şehrin ekonomik gelişimi olumsuz etkilediği düşünülebilir.

Tablo 5 Ankete Katılan Öğrencilerin Kimlerle Birlikte Kaldığı Bilgisi

Kimlerle Birlikte Kalıyorsunuz	Frekans	Yüzde
Tek Basına Kalmak	21	5,8
Arkadaşlarıyla	166	46,2
Ailemle	168	46,8
Toplam	355	98,9

Ankete katılan öğrencilerin çoğunun ailesiyle birlikte ikamet ettiği görülmektedir. Bu durum ayrıca öğrencilerin Ağrılı oldukları sonucunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda şehir ekonomisine dışardan gelen öğrencilerinin katkısını daha yüksek olacağı düşünüldüğünde olumsuz bir durum olduğu söylenebilir.

Tablo 6 Ankete Katılan Öğrencilerin Ağrı ve Çevresi Hakkında Bilgi Düzeyleri

Ağrı Hakkında Bilgi Düzeyi	Frekans	Yüzde
İyi tanıyorum	113	31,5
Genel bilgim var	189	52,6
Hiç tanımıyorum	56	15,6
Cevap Vermeyenler	1	,3
Toplam	359	100,0

Ağrı ilinde eğitim gören öğrencilerin büyük bir çoğunluğun il hakkında belli bir bilgi sahibi olduğu görülmektedir. Bunun nedenin bu ilde okuyan öğrencilerin büyük bir kısmının

aynı bölgede yaşayan insanlardan oluşmasından kaynaklanmaktadır. Bilindiği gibi Doğu Anadolu bölgesi Türkiye'nin sosyo ekonomik yönden en geri kalmış bölgesidir. Bu durum bu bölgedeki öğrencilerin eğitim için geldikleri illere çok fazla bir ekonomik katkı sağlayamamalarına neden olmaktadır. Üniversitenin şehrin gelişimine katkısının artması için Türkiye'nin sosyo ekonomik olarak fazla gelişmiş bölgelerinden öğrenci çekmesi gerekmektedir.

Tablo 7 Ankete Katılan Öğrencilerin Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'ni Tercih Nedenleri

Tercih Nedenleri	Frekans	Yüzde
Puanı	98	27,3
Eğitim-Öğretimdeki Şöhreti	11	3,1
Doğal ortamın güzelliği	5	1,4
Tavsiye	14	3,9
Yakınlığı	41	11,4
Toplam	190	52,9
Puanı	359	100,0
Eğitim-Öğretimdeki Şöhreti	98	27,3

Üniversiteye eğitim nedenleri incelendiğinde öğrencilerin büyük bir ekserinin yakınlıktan dolayı tercih ettiklerini beyan etmişlerdir. Bunun yanı sıra puanlamadan dolayı kazandığını beyan edenler ikinci sıradadır.

Tablo 8 Ankete Katılan Öğrencilerin Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'ni Başkalarına Tavsiye Etme Konusunda

Üniversiteyi Başkalarına Tavsiye Etme Konusunda	Frekans	Yüzde
Kararsızım	101	28,1
Hayır	137	38,2
Evet	121	33,7
Toplam	359	100,0

Tekrar sansınız olsa yine tercih eder misiniz ya da arkadaşlarınıza tavsiye eder misiniz sorusuna öğrencilerin yüzdelik olarak birbirlerine yakın cevaplar verdiği görülmektedir.

Tablo 9 Ankete Katılan Öğrencilerin Ağrı'daki Öğrenci Maliyetleri Hakkında Kanaatleri

Ağrı'daki Öğrenci Maliyetleri Hakkında Kanaatleri	Frekans	Yüzde
Çok Düşük	10	2,8
Düşük	148	41,2
Aynı	99	27,6
Yüksek	69	19,2
Çok Yüksek	25	7,0
Cevap Vermeyenler	8	2,2
Toplam	359	100,0

Ağrı'daki Öğrenci Maliyetleri Hakkında Kanaatleri incelendiğinde maliyetler diğer illere göre düşük diyenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu durumun Ağrı illin öğrenciler maliyetler açımında tercih edilebilir bir şehir olmasını sağlayabilir.

Tablo 10 Ankete Katılan Öğrencilerin Ağrı'daki Yiyecek-İçecek Fiyatları hakkında Kanaatleri

Yiyecek-İçecek Fiyatları	Frekans	Yüzde
Çok Pahalı	67	18,7
Pahalı	135	37,6
Normal	135	37,6
Ucuz	18	5,0
Çok Ucuz	2	,6
Toplam	357	99,4

Ağrıda yiyecek ve içecek fiyatların öğrenciler açısından pahalı olarak görüldüğü bu durumun öğrencilerin yeme ve içme faaliyetlerini daha çok devlete bağlı kredi yurtlarından sağlamamalarına neden olmaktadır.

Tablo 11 Ankete Katılan Öğrencilerin Ağrı'daki Barınma Maliyetlerinin Uygun Olup Olmadığı Hakkında Kanaatleri

Barınma Maliyetlerinin Uygunluğu	Frekans	Yüzde
Kısmen	96	26,7
Hayır	198	55,2
Evet	61	17,0
Cevap Vermeyenler	4	1,1
Toplam	359	100,0

Öğrencilerin Ağrı'daki barınma maliyetlerini ucuz olmadığını düşünmektedirler. Ağrı illinin kira maliyetlerin yüksekliği bu durumun ana etkeni olduğu düşünülmektedir. Ağrı ilinde barınma için yeterince yapının olması kira fiyatların yüksek olmasının temel nedeni olarak görülmektedir. Bu durumun aşılması için öğrencilerin barınması için özel olarak yapılacak yapıların inşasının önemini göstermektedir.

Tablo 12 Ankete Katılan Öğrencilerin Ulaşım İçin Aylık Yaptığı Harcama Tutarları

Ulaşım Aylık Harcama Tutarı	Frekans	Yüzde
1000 TL ve üstü	132	36,8
750-1000 TL	48	13,4
500-750 TL	101	28,1
500 TL'den az	71	19,8
Cevap Vermeyenler	7	1,9
Toplam	359	100,0

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde 2023 faaliyet raporlarına göre, 12940 öğrenci üniversiteye kayıtlıdır. Üniversitenin Öğrenci İşleri daire başkanlığından alınan bilgiye göre aktif öğrenci sayısının 10000 olduğu öğrenilmiştir. Bu rakamlar üzerinden yukarıdaki tabloda belirtilen harcama tutarları kullanılarak bir hesaplama yapıldığında bir ay içerisinde öğrencilerin ulaşım harcamaları toplam 7milyon 486 bin TL olduğu tahmin edilmektedir. Bu tutar üzerinden 2023-2024 eğitim-öğretim dönemi için bir hesaplama yapıldığı zaman, (7

milyon 486 bin TL*9(Eğitim Dönemi İçindeki Ay Sayısı) 67 milyon 374 bin TL tutarında ulaşım harcaması yapıldığı söylenebilir.

Tablo 13 Ankete Katılan Öğrencilerin Barınma İçin Aylık Yaptığı Harcama Tutarları

Barınma Aylık Harcama Tutarı	Frekans	Yüzde
2000 TL ve üstü	94	26,2
1500-2000 TL	34	9,5
1000-1500 TL	30	8,4
750-1000 TL	52	14,5
750 TL'den az	134	37,3
Cevap Vermeyenler	15	4,2
Toplam	359	100,0

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde 2023 faaliyet raporlarına göre, 12940 öğrenci üniversiteye kayıtlıdır. Üniversitenin Öğrenci İşleri daire başkanlığından alınan bilgiye göre aktif öğrenci sayısının 10170 olduğu öğrenilmiştir. Bu rakamlar üzerinden yukarıdaki tabloda belirtilen harcama tutarları kullanılarak bir hesaplama yapıldığında bir ay içerisinde öğrencilerin barınma harcamaları toplam 10 milyon 635 bin TL olduğu tahmin edilmektedir. Bu tutar üzerinden 2023-2024 eğitim-öğretim dönemi için bir hesaplama yapıldığı zaman, (7 milyon 360 bin TL*9(Eğitim Dönemi İçindeki Ay Sayısı)) 95 milyon 115 bin TL tutarında barınma harcaması yapıldığı söylenebilir.

Tablo 14 Ankete Katılan Öğrencilerin Gıda Tüketimlerine Yönelik Aylık Yaptığı Harcama Tutarları

Gıda Aylık Harcama Tutarları	Frekans	Yüzde
2000 TL ve üstü	156	43,5
1500-2000 TL	29	8,1
1000-1500 TL	68	18,9
750-1000 TL	51	14,2
750 TL'den az	53	14,8
Cevap Vermeyenler	2	,6
Toplam	359	100,0

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nde 2023 faaliyet raporlarına göre, 12940 öğrenci üniversiteye kayıtlıdır. Üniversitenin Öğrenci İşleri daire başkanlığından alınan bilgiye göre aktif öğrenci sayısının 10170 olduğu öğrenilmiştir. Bu rakamlar üzerinden yukarıdaki tabloda belirtilen harcama tutarları kullanılarak bir hesaplama yapıldığında bir ay içerisinde öğrencilerin gıda harcamaları toplam 13 milyon 841 bin TL olduğu tahmin edilmektedir. Bu tutar üzerinden 2023-2024 eğitim-öğretim dönemi için bir hesaplama yapıldığı zaman, (7 milyon 360 bin TL*9(Eğitim Dönemi İçindeki Ay Sayısı)) 124 milyon 569 bin TL tutarında gıda harcaması yapıldığı söylenebilir.

Tablo 15 Ankete Katılan Öğrencilerin Eğlence İçin Aylık Yaptığı Harcama Tutarları

Eğlence Aylık Harcama Tutarları	Frekans	Yüzde
2000 TL ve üstü	72	20,1
1500-2000 TL	18	5,0
1000-1500 TL	34	9,5
750-1000 TL	69	19,2
750 TL'den az	157	43,7
Cevap Vermeyenler	9	2,5
Toplam	359	100,0

Bu rakamlar üzerinden yukarıdaki tabloda belirtilen harcama tutarları kullanılarak bir hesaplama yapıldığında bir ay içerisinde öğrencilerin eğlence aktivitelerine yönelik harcamaları toplam 9 milyon 503 bin TL olduğu tahmin edilmektedir. Bu tutar üzerinden 2023-2024 eğitim-öğretim dönemi için bir hesaplama yapıldığı zaman, (9 milyon 503 bin TL*9(Eğitim Dönemi İçindeki Ay Sayısı)) 85 milyon 527 bin TL tutarında eğlence harcaması yapıldığı söylenebilir.

Tablo 16 Ankete Katılan Öğrencilerin Elektrik Doğalgaz ve Su Faturaları İçin Aylık Yaptığı Harcama Tutarları

Elektrik Doğalgaz ve Su İçin Aylık Harcama Tutarları	Frekans	Yüzde
2000 TL ve üstü	70	19,5
1500-2000 TL	24	6,7
1000-1500 TL	31	8,6
750-1000 TL	36	10,0
750 TL'den az	169	47,1
Cevap Vermeyenler	29	8,1
Toplam	359	100,0

Bu rakamlar üzerinden yukarıdaki tabloda belirtilen harcama tutarları kullanılarak bir hesaplama yapıldığında bir ay içerisinde öğrencilerin fatura ödemelerine yönelik harcamaları toplam 9 milyon 20 bin TL olduğu tahmin edilmektedir. Bu tutar üzerinden 2023-2024 eğitim-öğretim dönemi için bir hesaplama yapıldığı zaman, (9 milyon 20 bin TL*9(Eğitim Dönemi İçindeki Ay Sayısı)) 81 milyon 180 bin TL tutarında fatura harcaması yapıldığı söylenebilir.

Tablo 17 Ankete Katılan Öğrencilerin Kırtasiye İçin Aylık Yaptığı Harcama Tutarları

Kırtasiye İçin Aylık Harcama Tutarları	Frekans	Yüzde
2000 TL ve üstü	53	14,8
1500-2000 TL	52	14,5
1000-1500 TL	47	13,1
750-1000 TL	65	18,1
750 TL'den az	141	39,3
Cevap Vermeyenler	1	,3
Toplam	359	100,0

Bu rakamlar üzerinden yukarıdaki tabloda belirtilen harcama tutarları kullanılarak bir hesaplama yapıldığında bir ay içerisinde öğrencilerin kırtasiye harcamalarının toplam 9 milyon 933 bin TL olduğu tahmin edilmektedir.

Tablo 18 Ankete Katılan Öğrencilerin Giyim İçin Aylık Yaptığı Harcama Tutarları

Giyim Aylık Harcama Tutarı	Frekans	Yüzde
2500 TL ve üstü	121	33,7
2000-2500 TL	52	14,5
1500-2000 TL	58	16,2
1000-1500 TL	54	15,0
0-1000 TL	67	18,7
Cevap Vermeyenler	7	1,9
Toplam	359	100,0

Bu rakamlar üzerinden yukarıdaki tabloda belirtilen harcama tutarları kullanılarak bir hesaplama yapıldığında bir ay içerisinde öğrencilerin giyim harcamaları toplam 16 milyon 435 bin TL olduğu tahmin edilmektedir.

Tablo 19 Ankete Katılan Öğrencilerin Burs Alıp Almadıklarına İlişkin Bilgiler

Burs Alıp almadıkları	Frekans	Yüzde
Hayır	146	40,7
Evet	213	59,3
Toplam	359	100,0

Ankete katılan öğrencilerin burs alanların oranı yüzde 60 yakın bir orandadır. Bilindiği gibi burs öğrencilerin ekonomik yaşamlarında ciddi bir rahatlatma sağlamaktadır. Aynı zamanda ekonomik olarak öğrenim gördükleri şehrin ekonomisinde ciddi katkı sağlamaları. Bundan dolayı burs alan öğrencilerin oranı artması öğrenim gördükleri şehre ciddi katkı sağlayacağı ciddi bir varsayımdır.

Tablo 20 Ankete Katılan Öğrencilerin Burs Miktarları

Burs Miktarları	Frekans	Yüzde	Toplam
2500 TL ve üstü	3	1	0,8
2000-2500 TL	35	16	10
1500-2000 TL	161	75	45
1000-1500 TL	10	5	2,8
0-1000 TL	6	3	1,7
Cevap Vermeyenler	215	100	59,9
Toplam	144		40,1
Burs Almayanlar	359		359
Toplam	3	1	0,8

Öğrencilerin aldıkları burs miktarları incelendiğinde 2023-2024 yılı için 1.500- 2.000 aralığının yüzde 75 yakındır. 2.500- TL burs aldığını beyan eden öğrenci sayısının yalnızca %1 olmasının hem şaşırtıcı hem de üzücü bir durum olduğu söylenilebiliriz.

Tablo 21 Ankete Katılan Öğrencilerin Aldıkları Bursların Harcama Miktarları Üzerindeki Etkisi

Bursların Harcama Miktarları Üzerindeki Etkisi	Frekans	Yüzde
Çok Etkisiz	55	26
Etkisiz	64	30
Kararsızım	28	13
Etkili	52	24
Çok Etkili	15	7
Toplam	214	100

Ankete katılan öğrencilerin aldıkları bursların harcama miktarları üzerindeki etkisi incelendiğinde öğrencilerin yüzde 26 burs miktarın harcama üzerindeki etkisini çok yetersiz bulduklarını ifade etmişler. Aynı şekilde etkisiz olduğunu düşünenlerin oranın yüzde 30 olduğu görülmektedir. Öğrenciler burs miktarın harcamaları üzerindeki etkisinin az olduğunu ifade etmişleridir.

Tablo 22 Ankete Katılan Öğrencilerin Ağrı Esnafının Öğrencilere Yaklaşımı Hakkında Kanaatleri

Esnafının Öğrencilere Yaklaşımı	Frekans	Yüzde
Çok Olumsuz	58	16,2
Olumsuz	59	16,4
Kararsızım	93	25,9
Olumlu	124	34,5
Çok olumlu	25	7,0
Toplam	359	100,0

Ankete katılan öğrencilerin ağırlık esnafının öğrencilere yaklaşımını olumlu bulanların oranının yüzde 34 ile birinci sırada bulduklarını ifade etmişler. İkinci sırada yüzde 25 ile kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Bir ilde eşrafın öğrencilerle olan yaklaşım olumlu veya çok olumlu olması hem o şehirdeki üniversitenin tercih edilebilirliğini artırmakta hem de ekonomik gelişimi artırmak yönünden çok önemli bir unsurdur.

Tablo 23 Cinsiyet ve Ulaşım Harcamaları Arasındaki Çapraz Tablo

			Ulaşım için Harcama Tutarları				Toplam
			500 TL'den az	500-750 TL	750-1000 TL	1000 TL ve üstü	
Cinsiyet	Kız	Değer	47	68	27	74	216
		Beklenen Değer	43,6	62,0	29,5	81,0	216,0
	Erkek	Değer	24	33	21	58	136
		Beklenen Değer	27,4	39,0	18,5	51,0	136,0
Toplam		Değer	71	101	48	132	352
		Beklenen Değer	71,0	101,0	48,0	132,0	352,0

Kız öğrencilerin ulaşım için harcadıkları para miktarına bakıldığında 1000-TL üzerinde ulaşım harcaması yapanların oranının %74 olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerde ise bu

oranının %58 olduğu görülmektedir. Bu durumda göstermektedir ki kız öğrencilerin oransal olarak erkek öğrencilerden daha fazla ulaşım için para harcamaktadırlar.

Tablo 24 Cinsiyet ile Ulaşım Harcamaları Arasında Ki-Kare Testi

İstatistiksel Testler	Değer	İstatistiksel Önem
Pearson Chi-Square	4,310a	,230
Linear-by-Linear Association	3,451	,063

H1: Cinsiyet ile Ağrı'daki ulaştırma maliyeti algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilerin cinsiyet durumları ile Ağrı'daki ulaştırma maliyeti algıları arasındaki ilişkiye yönelik ki-kare analizi sonuçlarına bakıldığında, Pearson Chi Square değerinin “p” oranının 0,230 olarak ölçüldüğü görülmektedir. Bu değer, söz konusu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olmadığı göstermektedir. Bir başka deyişle, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında ulaştırma maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar yoktur.

Tablo 25 Cinsiyet ile Ağrı'daki barınma maliyeti algısı Arasındaki İlişkinin Ki-Kare Testi

İstatistiksel Testler	Değer	İstatistiksel Önem
Pearson Chi-Square	8,215a	,042
Linear-by-Linear Association	1,551	,213

H1: Cinsiyet ile Ağrı'daki barınma maliyeti algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilerin cinsiyet durumları ile Ağrı'daki barınma maliyeti algıları arasındaki ilişkiye yönelik ki-kare analizi sonuçlarına bakıldığında, Pearson Chi Square değerinin “p” oranının 0,042 olarak ölçüldüğü görülmektedir. Bu değer, söz konusu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında barınma maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar vardır. Öğrencilerin nerede kaldıkları sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde bayan öğrencilerin büyük bir kısmının devlet yurtlarını tercih ettikleri bu durumun ana nedeni olarak ev kiralama ve pansiyon maliyetlerin yüksek olmasının etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 26 Cinsiyet ve Öğrencilerin Gıda Harcamaları Arasında Çapraz Tablosu

			Gıda Harcamaları Tutarları					Toplam
			750 TL'den az	750-1000 TL	1000-1500 TL	1500-2000 TL	2000 TL ve üstü	
Cinsiyet	Kız	Değer	38	40	49	20	73	220
		Beklenen Değer	32,7	31,4	41,9	17,9	96,1	220,0
	Erkek	Değer	15	11	19	9	83	137
		Beklenen Değer	20,3	19,6	26,1	11,1	59,9	137,0
Toplam		Değer	71	53	51	68	29	156
		Beklenen Değer	71,0	53,0	51,0	68,0	29,0	156,0

Gıda harcamalarının cinsiyete göre incelediğinde hem erkeklerin hem de kız öğrencilerin harcama tutarların yüzdelik dilimlerde benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Her iki grupta da 2.000-TL ve üstü harcamalarının yüzdelik olarak en yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 27 Cinsiyet ve Gıda Harcamaları Arasında Ki- Kare Testi Sonuçları

İstatiksel Testler	Değer	İstatistiksel Önem
Pearson Chi-Square	26,664a	,000
Linear-by-Linear Association	20,634	,000

H1: Cinsiyet ile Ağrı'daki gıda maliyeti algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilerin cinsiyet durumları ile Ağrı'daki gıda maliyeti algıları arasındaki ilişkiye yönelik ki-kare analizi sonuçlarına bakıldığında, Pearson Chi Square değerinin “p” oranının 0,000 olarak ölçüldüğü görülmektedir. Bu değer, söz konusu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olmadığı göstermektedir. Bir başka deyişle, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında gıda maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar yoktur.

Tablo 28 Cinsiyet ve Giyim Harcamaları Arasında Ki-Kare Testi

İstatiksel Testler	Değer	İstatistiksel Önem
Pearson Chi-Square	24,840a	,000
Linear-by-Linear Association	23,009	,000

H1: Cinsiyet ile Ağrı'daki Eğlence Aktiviteleri maliyeti algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilerin cinsiyet durumları ile Ağrı'daki Eğlence Aktiviteleri maliyeti algıları arasındaki ilişkiye yönelik ki-kare analizi sonuçlarına bakıldığında, Pearson Chi Square değerinin “p” oranının 0,000 olarak ölçüldüğü görülmektedir. Bu değer, söz konusu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında Eğlence Aktiviteleri maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar vardır.

Tablo 293 Cinsiyet ve Giyim Harcamaları Arasında Ki-Kare Testi

İstatiksel Testler	Değer	İstatistiksel Önem
Pearson Chi-Square	11,626a	,020
Linear-by-Linear Association	2,863	,091

H1: Cinsiyet ile Ağrı'daki Giyim Harcamaları algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilerin cinsiyet durumları ile Ağrı'daki giyim maliyeti algıları arasındaki ilişkiye yönelik ki-kare analizi sonuçlarına bakıldığında, Pearson Chi Square değerinin “p” oranının 0,020 olarak ölçüldüğü görülmektedir. Bu değer, söz konusu iki değişken arasında anlamlı bir

ilişki olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında giyim harcamaları maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar vardır.

Tablo 304 Alınan Öğrenci Bursların Harcamalar Üzerindeki Etkisi Ortalama Analizi Sonuçları

Bursların Harcamalar Üzerindeki Etkisi		
Ort.	Örneklem	Std. Sapma
3,4434	212	1,28852

Alınan öğrenci bursların harcamalar üzerindeki etkisi ortalama analizi sonuçları ortalamasının 3,44 ile ortalama üzerinde bir değer çıktığı görülmektedir. Bu durum öğrencilerin aldıkları burs miktarın yaptıkları harcamalar üzerin de az da olsa olumlu bir etkisin olduğunu göstermektedir.

Tablo 31 Ağrı Esnafının Öğrencilere Yaklaşımı Ortalama Analizi Sonuçları

Esnafının Öğrencilere Yaklaşımı		
Ort.	Örneklem	Std. Sapma
3,0028	359	1,19939

Tablo 325 Öğrencilerin Ağrı İlindeki Öğrenci Maliyetleri Hakkında Algıları Ortalama Analizi Sonuçları

Ağrı'daki Öğrenci Maliyeti		
Ort.	Örneklem	Std. Sapma
3,1396	351	1,00023

Tablo 33 Ağrı Esnafının Öğrencilere Yaklaşımı ve Öğrencilerin Üniversitenin Öğrenci Gözündeki Algısı Arasında Ki-Kare Testi Sonuçları

İstatistiksel Testler	Değer	İstatistiksel Önem
Pearson Chi-Square	22,549a	,004
Linear-by-Linear Association	,258	,611

H1: Ağrı esnafının öğrencilere yaklaşımı ve öğrencilerin üniversitenin öğrenci gözündeki algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Ağrı Esnafının Öğrencilere Yaklaşımı ve Üniversite Öğrencilerin bir daha Ağrıdaki üniversiteyi tercih etmeyi veya arkadaşlarına tavsiye öneride gözündeki algısında ki-kare analizi sonuçlarına bakıldığında, Pearson Chi Square değerinin “p” oranının 0,004 olarak ölçüldüğü görülmektedir. Bu değer, söz konusu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle, Ağrı Esnafının Öğrencilere Yaklaşımı ve Öğrencilerin Üniversitenin Öğrenci Gözündeki arasında Giyim Harcamaları maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar vardır.

Tablo 34 Öğrencilerin Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'ni Tercih Nedeni ile Öğrencilerin Ailelerinin Yaşadığı Bölge Arasında Kİ-Kare Testi

İstatistiksel Testler	Değer	İstatistiksel Önem
Pearson Chi-Square	157,073a	,000
Linear-by-Linear Association	7,722	,005

H1: Cinsiyet ile Ağrı'daki ulaştırma maliyeti algısı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Öğrencilerin cinsiyet durumları ile Ağrı'daki ulaştırma maliyeti algıları arasındaki ilişkiye yönelik ki-kare analizi sonuçlarına bakıldığında, Pearson Chi Square değerinin “p” oranının 0,230 olarak ölçüldüğü görülmektedir. Bu değer, söz konusu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir. Bir başka deyişle, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında ulaştırma maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar yoktur.

Sonuç

Üniversitelerin bulundukları ile sosyoekonomik yönden etkisi birçok çalışma ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmamızda Ağrı ilinde bulunan Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nin sosyoekonomik açıdan etkileri anket yöntemi uygulanarak tespit edilmiştir. Ulaşılan bulgulara göre; 2023-2024 eğitim-öğretim yılı için öğrencilerin, 85 milyon 527 bin TL tutarında gıda harcaması, giyim harcamaları toplam 16 milyon 435 bin TL, fatura ödemelerine yönelik harcamaları toplam 9 milyon 933 bin TL, 67 milyon 374 bin TL tutarında ulaşım harcaması, 95 milyon 115 bin TL tutarında barınma harcaması yaptığı tespit edilmiştir. Bu tutarlar her ne kadar Ağrı gibi Türkiye'nin sosyoekonomik olarak en geri kalmış illerinden biri için olumlu bir katkı sağladığı düşünülmeye yetersiz olduğu söylenebilir. Üniversitenin şehir ekonomisine daha fazla katkı sağlaması için öğrenci sayısının artırılması, bunun için de güncel ve tercih edilebilir bölümlerin üniversite bünyesine dahil edilmesi ve ayrıca şehir dışından öğrencilerin üniversiteyi tercih etmesinin teşvik edilmesinin sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Cinsiyetin ile yapılan harcamalar arasında bir farklılık olup olmadığını tespit etmek için yapılan ki-kare testleri sonucunda, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında ulaştırma maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar olmadığı, giyim harcamaları ve eğlence aktivitelerine yönelik algıları açısından ise anlamlı farklılıklar vardır. Kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında Giyim Harcamaları maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar vardır. Öğrencilerin cinsiyet durumları ile Ağrı'daki Eğlence Aktiviteleri maliyeti algıları arasındaki ilişkiye yönelik ki-kare analizi sonuçlarına bakıldığında, Pearson Chi Square değerinin “p” oranının 0,000 olarak ölçüldüğü görülmektedir. Bu değer, söz konusu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bir başka deyişle, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında Eğlence Aktiviteleri maliyeti algısı açısından anlamlı farklılıklar vardır.

Ortalamalar üzerinden yapılan bir başka incelemede, öğrencilerin Ağrı ilindeki öğrenci maliyetleri hakkında algıları incelendiğinde öğrencilerin diğer illere kıyasla Ağrı illin az da olsa ucuz bulduklarını beyan ettikleri görülmektedir.

Ağrı gibi sanayileşmenin yeterli düzeyde olmadığı bir ilde, şehir ekonomisi için üniversite öğrencilerinin harcamalarının şehir ekonomisinin canlanmasına ve gelişmesine ciddi bir katkısının olacağından dolayı şehrin daha fazla öğrenci çekebilmesi ve öğrencilerin şehir hakkında olumlu görüşlerinin üniversiteyi tavsiye etmelerinin önemi çok yüksektir. Ağrı esnafının öğrencilere yaklaşımı ortalama analizi sonuçları incelendiğinde öğrencilerin esnafın tutumları konusunda tam bir kanaat sahip olmadıkları ortalama değer olarak kararsız kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, öğrencilerin memnuniyet derecelerinin yüksek olmadığı ve sonuç olarak Ağrı esnafının öğrencilere yaklaşımında istenen seviyede olmadığı bunun düzeltilmesi için esnaflarda farkındalık yaratacak eğitimlerin faydalı olabileceği düşünülmektedir. Öğrencilere yöneltilen Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'ni tavsiye etme konusundaki kanaatleri sorulduğunda sadece %33'ünün olumlu cevap verdiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda söz konusu edilen öğrenci sayısı miktarının artırılabilmesi öğrenci memnuniyetinin yükseltilmesinden geçtiği düşünülmektedir. Alınan öğrenci burslarının harcamalar üzerindeki etkisi ortalama analizi sonuçları ortalamanı 3,44 ile ortalama üzerinde bir değer çıktığı görülmektedir. Bu durum öğrencilerin aldıkları burs miktarı yaptıkları harcamalar üzerin de az da olsa olumlu bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda burs miktarlarındaki artışın Ağrı şehir ekonomisine olumlu yansımaları olacağını söylemek mümkündür.

İstatistikler incelendiğinde, Türkiye'nin batısından gelen öğrenci sayısının çok düşük bir oranda olduğu, öğrencilerin çoğunluğunun doğu Anadolu ve güney doğu Anadolu bölgesinden geldikleri tespit edilmiştir. Bu durum üniversitelerin sosyokültürel bir sentez oluşturması açısından yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Bunun nedeninin Ağrı ilinin Türkiye'nin en doğusunda yer alması ve ağır iklim şartlarının birlikte etkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu durumun olumsuz etkisinin en aza indirilebilmesi için üniversitenin Türkiye genelinde tanınırlığının ve tanıtımının artırılması gerektiğini ifade etmek mümkündür.

Ankete katılan öğrencilerin çoğunun ailesiyle birlikte ikamet ettiği görülmektedir. Bu durum ayrıca öğrencilerin Ağrılı oldukları sonucunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda şehir ekonomisine dışardan gelen öğrencilerinin katkısını daha yüksek olacağı düşünüldüğünde olumsuz bir durum olduğu söylenebilir. Üniversiteyi tercih nedenleri incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmının yakınlıktan dolayı tercih ettiklerini beyan etmişlerdir. Bunun

yanı sıra puanlamadan dolayı kazandığını beyan edenler ikinci sıradadır. Oysaki Ağrı'daki Öğrenci Maliyetleri Hakkında Kanaatleri incelendiğinde maliyetler diğer illere göre düşük diyenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu durum Ağrı ilinin ekonomik olarak az gelişmişliği ile doğrudan bağlantılı olduğu söylenebilir. Ülkemizde üniversitelerin büyük şehirler yerine az gelişmiş ve daha maliyetli şehirlere kaydırılmasının şehirlerarası gelişmişlik farkını dengeleyebileceği hem de öğrenciler açısından eğitim-öğretim hayatının daha uygun maliyetlerle karşılayabileceğini ortaya koyabilir. Bu durumun Ağrı illin öğrenciler maliyetler açısından tercih edilebilir bir şehir olmasını sağladığı söylenebilir.

Araştırmanın etik yönü

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunca incelenmiş olup, 28.03.2024 tarih ve 104 sayılı karar ile uygun bulunmuştur.

Çıkar çatışması beyanı

Bu çalışmada, sonuçları veya yorumları etkileyebilecek herhangi bir maddi veya diğer asli çıkar çatışması olmadığını beyan ederim.

Yazar katkı oranı

Çalışmanın tüm aşamaları yazar tarafından tasarlanmış ve hazırlanmıştır.

Kaynakça

- Akçakanat, T., Çarıkçı, İ., & Dulupçu, M. A. (2010). Üniversite öğrencilerinin bulundukları il merkezine ekonomik katkıları ve harcama eğilimleri: Isparta 2003–2009 yılları örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2010(22), 165-178.
- Alaca, İ., & Yolci, M. (2020). Toki Konut Uygulamalarındaki Fiyat Politikalarının Değerlendirilmesi (Ağrı Suçatağı I. Etap 3+ 1, 280 Daire Üzerinden Fayda Maliyet Analizi). *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 355-375.
- Çalışkan, Ş. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının Kent Ekonomisine Katkısı (Uşak Üniversitesi Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(31), 169-179.
- Çayın, M., & Özer, H. (2015). Üniversitelerin il ekonomisine katkısı ve öğrencilerin tüketim yapısı: Muş Alparslan Üniversitesi örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(2), 131-147.

- Dalğar, H., Tunç, H., & Kaya, M. (2009). Bölgesel kalkınmada yükseköğretim kurumlarının rolü ve Bucak örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (1), 39-50.
- Erilli, N. A., & Altuntaş, C. (2015). Cumhuriyet Üniversitesi'nin Sivas ili ekonomisine katkısı. *İktisadi Yenilik Dergisi*, 3(1), 11-21.
- Kaya, F., Yalçınkaya, Ö., & Yazgan, Ş. (2018). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinin Ağrı'nın Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkileri Ve Kentin Üniversite Algısı. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 1-20.
- Gümüş, N., & Onurlubaş, E. (2019). Uluslararası Öğrencilerin Tüketim Harcamalarının Şehir Ekonomisine Katkısının İncelenmesi: Kastamonu Üniversitesi Örneği. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 174-192.
- Gürsoy, M., & Erjem, Y. (2019). Kent Perspektifinden Ekonomik Boyutuyla Üniversite Algısı: Adıyaman Örneği. *İdealkent*, 10(27), 679-713.
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İl-Bazında-Gayrisafi-Yurt-İci-Hasıla-2022-45867>
- Korkmaz, Ö. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının İl Ekonomisine Katkısı: Bayburt Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Analiz. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(2).
- Öztürk, S., Torun, İ., & Özkök, Y. (2011). Anadolu'da Kurulan Üniversitelerin İllerin Sosyo-Ekonomik Yapılarına Katkıları/Contributions Of Universities Established In Anatolia To The Socio-Economic Structure Of The Cities. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 145-158.
- Selçuk, G. N. (2012). Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin harcamalarının analizi ve Erzurum ekonomisine katkısı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(3), 317-330.
- Sen, A. (2011). Local income and employment impact of universities: the case of Izmir University of Economics. *Journal of Applied Economics and Business Research*, 1(1), 25-42.
- Soysal, A., Bakan, S., Özçalıcı, M., Kaymaz, Y., & Söylemez, C. (2012). Kilis 7 Aralık Üniversitesi Öğrencilerinin Kilis Ekonomisine Katkısı: 2011-2012 Eğitim-Öğretim Yılı Örneği. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(24), 261-276.
- Tösten, R., Kanık, S., & Kayan, M. S. (2016). Siirt Üniversitesi öğrenci profili ve harcama analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6-7), 41-58.
- Weiyi, W. (2015). An analysis of strata differences in higher education opportunities (1982–2010) based on an empirical survey of 16 Chinese universities. *Chinese Education & Society*, 48(3), 183-200.
- Yılmaz, M. K., & Kaynak, S. (2011). Sosyo-ekonomik dönüşüm sürecinde üniversitelerin rolü ve yöre halkının üniversite'den beklentileri ile ilgili bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(4), 55-73.